

Písemné vyjádření 1. zasedání 41. konventu Jihočeského seniorátu ČCE k Novému rozložení seniorátů ČCE podle usnesení č. 18 ze 4. zasedání 35. synodu

Reforma seniorátů – diskuse ve staršovstvech

České Budějovice

Reforma seniorátu – diskuse: Když některý seniorát cítí potřebu se sloučit, ať se sloučí. Nechápeme důvod pro změnu. K čemu jsou dobré velké a nekompaktní senioráty? Proč nepočkat, až některé sbory zaniknou (což se očekává) a řešit strukturu potom? Změna je příliš narychlo. K čemu zvyšování centralizace?

Předběžné stanovisko: Preferujeme zachování současného stavu, v případě nutnosti je pro nás sloučení s Horáckým seniorátem přijatelné.

Jindřichův Hradec

Staršovstvo sboru nemá velké výhrady k navrženému připojení jihočeského seniorátu k seniorátu horáckému a části poličského. Necítí se být povoláno rozhodovat o přerozdělení dalších seniorátů. Staršovstvu se líbí více návrh, který byl nejdříve prezentován na synodu, s tím, že by kvitovalo, aby sbory v ČB, Táboře a popř. ve Volyni a Písku byly i nadále v jednom seniorátu.

Písek

Staršovstvo souhlasí s novým rozčleněním seniorátů a s rozhraničovacími zásadami.

Soběslav

Z obou návrhů na rozdělení seniorátů dává staršovstvo přednost novějšímu vzešlému ze synodu s tím, že o návrhu je třeba dále diskutovat.

Strmilov

Reforma seniorátu souvisí s reformou sborů.

Vlastně základní otázkou je, jaká je výhoda a smysl této reformy, to není z materiálů zřejmé. Materiál synodní rady neobsahuje analýzu současného stavu, která by vedla ke zdůvodnění navrhovaných změn; uvádí „nynější struktura seniorátů není zcela funkční“, ale není řečeno v čem a co se tedy po reformě pro koho změní k lepšímu.

Asi lze z materiálů vyvodit, že jsou uvažovány dvě funkce seniorátu – správní (řízení ČCE) a sociální (vytváření a utužování širších společenství než pouze sborových). Zlepšení řízení církve je spatřováno ve větších seniorátech o 20–30 sborech, zřejmě se seniorátními kanceláři a placenými pracovníky (což je oproti současnému stavu finančně nákladnější) aniž by byly uvedeny jejich agendy, kompetence a pravomoci. K tomu se sbory a presbyteři mohou těžko vyjadřovat, protože do řízení „nevidí“ a kontakty se seniorátem jsou minimální.

Pokud jde o seniorátní společenství, jsou větší než současné senioráty protimluvem: jestliže je konstatováno, že již nyní jejich vytváření a fungování brání vzdálenosti mezi sbory, pak samozřejmě větší vzdálenosti situaci jen zhorší; a pokud se uvádí možnost existence menších společenství uvnitř seniorátu, tak to není žádná změna.

Zdá se, že reformou nelze dojít ke zlepšení obou funkcí seniorátů a snazší je soustředit se pouze na management. Případné formální zakotvení existence společenství odložit na dobu po spontánní restrukturalizaci sborů, která se děje a bude zřejmě dít velmi intenzivně v příštích letech.

Závěr: měla by nejprve proběhnout reforma sborů a tím se i vykrystalizuje reforma seniorátů.

Tábor

Chybí výstup ze staršovstva.

Volyně

Na stránce se dvěma mapami je dolní mapa nadepsána slovy „Přijatý návrh“. Usuzujeme z toho, že toto rozložení seniorátů je přijato a bude platné. Vyjadřovat se k němu je proto bezpředmětné.

Následná diskuse ve staršovstvu i ve sboru přinesla tyto připomínky:

Hranice nových organizačních struktur jsou zcela nepřirozené. Sounáležitost sborů a celé ČCE není o rozložení seniorátů

Do reorganizace se věnuje příliš mnoho energie, která by se měla spíš směřovat k něčemu posilujícímu, podpůrnému – ne struktuře

Jde-li o peníze, dá se vymyslet i jiný klíč k přerozdělování

Pokud jde o finance, tak nové rozdělení seniorátů, přinese také nové výdaje (větší cestáky, uvolněný br. senior, popř. placený seniorátní kurátor), zda budou menší než současné neumíme sami posoudit

Samotný počet sborů v seniorátu není hlavním kritériem efektivity neméně důležitým, je také dostupnost

Sbory – i malé – by měly dostávat podporu, že jsou chtěné a že na každém záleží

Velké vzdálenosti přinesou větší zátěž dojezdnosti, jak pro jednotlivé členy sboru, tak i pro faráře. Což při výhledu několika sborů na jednoho faráře bude čas a dojezdnost velkou hodnotou.

Zápis z jednání konventu na toto téma:

28. Návrhy na reformu seniorátů (T22)

- Otevřena diskuse.
 - David Nečil: Návrh vychází ze strategického plánu minulé synodní rady, bez ohledu na to, zda je tato změna skutečně potřebná. Původní návrh byl precizní z hlediska počtu členů a ekonomické síly, ale zcela opomíjel tradiční rozdělení. Návrh číslo 2 vznikl spontánně jako protinávrh ovšem bez zvážení smyslu změny. Otázka placených seniorů je od základu špatně, protože senior nemá být odtržen od práce ve sboru. Náзор staršovstva: dokud to půjde, tak nic neměnit.
 - Christof Lange tlumočí názor táborského staršovstva: Souhlasí s uvedeným stanoviskem Strmilova. Nevidí smysl v placené funkci seniora.
 - Jan Matějka: Počkat až potřeba ke změně seniorátů vzejde zezdola, k čemuž pravděpodobně v budoucnu stejně dojde. Vyčleněné placené funkce vidí jako specializované úředníky.
 - Michal Kitta: Návrh reformy zpočátku považoval za legraci. Je obtížné dojít k úplné shodě. Diskuse o reformě seniorátů je jistě potřebná a myšlenka reformy není špatná. Jednou se to udělat musí.
 - Jaroslav Hojný: JH se nechce odtrhnout od Jihočeského seniorátu, ale z geografického hlediska by dávalo smysl rozdělit seniorát na pravý a levý břeh Vltavy.
 - Christof Lange: Sbory ČCE zanikají, nemůžeme očekávat, že by sbor byl v každé vesnici. Spolupráce křesťanů bude více mezikonfesijní.
 - Daniela Zapletalová Grollová: Je důležité mít sbor ČCE v dojezdové vzdálenosti. Reforma seniorátů přichází v nevhodný čas, trápí nás jiné věci než administrativní rozdělení, ale i o tom ve staršovstvu dlouze diskutovali.
 - Eliška Novotná: Ve staršovstvech přece došlo k určité shodě – špatné načasování změny, měli bychom počkat až sbory zaniknou či se sloučí. Potom bude čas řešit senioráty. Chybí zdůvodnění, v čem dnešní senioráty fungují špatně a co se má zlepšit a jak. A jak jejich fungování zlepší zvětšení. Navrhuje rozhodnutí odložit aspoň o 2 roky, připravit podrobnější analýzy a nechat sborům čas na řešení vlastní situace.

- Jan Růžička: Jde o otevření tématu a promyšlení; nebylo cílem rychle něco měnit. Jedna z motivací pro změnu je nedostatek lidí při křížení funkcí (volba náhradníků atp.). Otázka je, jestli to vyřeší plánované zvětšení seniorátů.
- David Nečil: I přes ekumenickou spolupráci vnímá zodpovědnost faráře za jeho „rajón“, např. pohřby.
- Ondřej Balík: Mládež řeší vzdálenosti, je nemyslitelné jezdit na akce např. z Volyně do Nového Města na Moravě.
- Tomáš Pikous: Při sloučení Jihočeského a Horáckého seniorátu by bylo možné mít SOM jihočeský a horácký s tím, že jen některé akce by byly společné. Je dobře, že církev tuto otázku řeší. Některé senioráty z hlediska mládeže již nyní nefungují samostatně, ale v podstatě „sloučeně“.
- Michal Kitta: Poslanci méně početných seniorátů zastupují na synodu méně „hlasů“ než poslanci početnějších seniorátů. O řízení církve již máme ve strategickém plánu mnoho analýz.
- Jan Růžička: Tak chceme, aby změna vyšla zespoda, nebo chceme analýzu seshora? Senioráty jsou velmi rozdílné. Máme hledat, k čemu je seniorát potřeba a rozhodnutí zatím odložit.
- Jan Matějka: Vzhledem k rozdílnosti seniorátů potřebujeme srovnávací analýzu, jak senioráty fungují.
- Šimon Fojtů opustil zasedání.
- Návrh konventu pro synod (19 pro, 1 se zdržel): **„Synod odkládá rozhodnutí o novém rozdělení seniorátů o 4 roky. Synod ukládá synodní radě připravit na 3. zasedání 36. synodu pro diskusi v seniorátech další, konsenzuální návrh, který vezme v potaz kromě organizačních a ekonomických kritérií také tradice seniorátů, stávající způsob jejich činnosti, vztahy mezi nimi a perspektivu sborů, které je tvoří, a to na základě srovnávací analýzy stávající a budoucí funkce seniorátů, resp. řízení celé struktury církve.“**

Po konventu už žádná diskuse ve sborech ani v seniorátu neprobíhala. Pouze staršovstvo sboru ve Strmilově po Novém roce oslovilo 4 sousední sbory – Jindřichův Hradec, Soběslav a v horáckém seniorátu Horní Dubenky a Telč s návrhem na vznik jednoho velkého sboru. Všechny sbory obdržely tyto 2 dokumenty:

Ve Strmilově dne 30. ledna 2023

Vážení a milí členové staršovstva
v Horních Dubenkách, Jindřichově Hradci, Soběslavi a Telči,

obracíme se na Vás s návrhem společného řešení budoucnosti našich sborů. Právě na vaše sbory z toho důvodu, že jsme si teritoriálně nejblíže (i když je to někdy dost daleko) a po připravované reformě seniorátů jejich současné hranice už nebudou. Předpokládáme, že všichni máme zájem sborová společenství zachovat a nepochybujeme, že také vidíte více či méně obtížné či nemožné platit v příštích letech stále rostoucí částky odvodů do Personálního fondu ČCE.

My jsme se budoucností našeho sboru věnovali v loňském roce velmi intenzivně, především na třech mimořádných jednáních od května do září. První jednání probíhalo záměrně spontánně, bez připravených podkladů, a bylo celé věnováno nalezení shody na tom, jaké jsou silné a slabé stránky našeho sboru; byla to dlouhá diskuse, na konec jsme se shodli a také zjistili, že něco lze považovat jak za naši silnou, tak za slabou stránku.

Druhé jednání bylo věnováno předpokládané ekonomické situaci sboru do roku 2031. Především jsme potřebovali vědět jaké příjmy a provozní náklady můžeme předpokládat a kolik nám „zbude“ na odvod do Personálního fondu. Na toto jednání už dvě presbyterky připravily analytické podklady, které všichni starší obdrželi předem: jeden se týkal sborových provozních nákladů v různých situacích využití našeho majetku, především fary (od jejího plného využívání farářkou/farářem až po její pronájem) a druhý propočítal různé výše odvodů při různé výši částečného úvazku kazatelky/kazatele. K propočtu jsme použili interaktivní tabulku na adrese http://srpf.evangel.cz/Predpo_Odhad.php ve které lze modelovat různé situace. Ovšem pouze na dva roky jde o částky schválené synodem, další roky jsou kvalifikovanou predikcí, která bude opět schvalována podle aktuální situace. Zjistili jsme tak, že se velmi rychle dostáváme na úvazky nižší než 0,5 (v posledních uvažovaných letech dokonce 0,1), přičemž právě poloviční úvazek faráře ještě může zachovat minimálně potřebné sborové činnosti (samozřejmě při velké míře angažovanosti presbyterů bez účasti faráře/farářky). Došli jsme k závěru, že vylučujeme prodloužení současné situace (pracovní úvazek 0,7), protože na to prostě nebudeme mít peníze. Tím se pro nás otevřela diskuse o farářích s občanským povoláním, o vzdálenostech a ochotě lidí je překonávat a položili jsme si otázku „kdo je vlastně sbor“. Hovořili jsme také o strmilovském kostele. Jeho zvelebení a zvýšení jeho funkčnosti vybudováním klubovny a sociálního zázemí jsme věnovali především v posledních pěti letech hodně času a energie, o financích nemluvě, je to pro nás důležitý prostor, který si přejeme nadále hojně užívat.

Cílem třetího jednání bylo na základě předchozích analýz stanovit strategii pro jednání v dalších měsících o naší budoucnosti. Abychom se nedrželi své předpojatosti a inspirovali se pohledem na nás „zvenčí“, pozvali jsme jako supervizora Jakuba Kellera, faráře v Horní Čermné (a moc se nám to líbilo). Hovořil o různých způsobech řešení, které už zvolily některé sbory horáckého seniorátu i o své švýcarské zkušenosti a uvedl i další možnosti, jak se s nelehkou situací vyrovnat – i s ohledem na historii sboru a pocity i prožitky všech zúčastněných. Tak nám k naší úlevě otevřel širší prostor pro naše uvažování, ve které jsme se dříve tak nějak zacyklili. Uvědomili jsme si, že opravdu nechceme sloučit náš sbor s jiným, protože bychom se v něm „rozpuštěli“ a byli v pozici „toho slabšího“; přijatelnější by pro nás byla situace sdíleného faráře dvěma nebo více sbory. Jakub Keller nás však překvapivě zavedl na cestu uvažování o takovém řešení. o novém velkém sboru s novým názvem a s možností dobrého farářského i administrativního zázemí. Ten by mohl vzniknout dohodou sobě rovných sborů, nikoliv tak, že by ten nejsilnější „spolknul“ ty slabší. A tak jsme začali uvažovat o sborech v našem okolí a rozhodli jsme se pokusit iniciovat jednání o takovém řešení. Možná některý ze sborů s námi nesdílí obavy o své budoucí existenci, možná je nakloněn jinému řešení a o náš návrh nebude mít zájem. Pokud by se spojily všechny uvažované sbory, ideálně by vznikl sbor o asi 900 členech s možná více než jedním farářem a třeba i sborovou sestrou. Nový velký sbor by mohl vzniknout ze sborů: Strmilov (108 členů, kazatelská stanice Zahrádky, založen 1946), Horní Dubenky (182 členů, kazatelská stanice Počátky, založen 1782), Jindřichův Hradec (331 členů, kazatelské stanice Valtínov, Žirovnice, založen 1922), Telč (201 členů, kazatelské stanice Dačice, Slavonice, Velká Lhota u Dačic, založen 1948) a Soběslav (90 členů, založen 1922).

A tak se na vás, vážení a milí presbyteri, obracíme s otázkou, zda byste byli nakloněni takovému řešení. Na její zodpovězení, k němuž budete jistě také potřebovat delší a věcnou diskusi (možná zvolíte postup, či alespoň okruhy jednání, které se nám osvědčily?) si nechme čas do konce dubna. Pokud byste souhlasili, vedli bychom pak od května postupně jednání staršovstev, nejlépe za spoluúčasti vedení obou seniorátů. Zatím jde o

záměr, všechny ty mnohé důležité podrobnosti fungování nového velkého sboru bychom si potom v klidu a důvěře vyjasňovali.

Děkujeme za trpělivost při čtení našeho dlouhého dopisu, stručněji tu složitou situaci, za jejíž vyřešení máme všichni odpovědnost, popsat neumíme. Přejeme vám všem klid a dobrou vůli při vašich jednáních a těšíme se na vaši odpověď.

Eliška Novotná, místokurátorka
za staršovstvo strmilovského sboru

Tisk 24 Regionální-sbory-ČCE z 10.9.2021

obsahuje návrh fungování Regionálního sboru. Námi navrhovaný nový sbor je jiný než Regionální sbor navrhovaný v uvedeném tisku, a to velmi zásadně:

Ad bod 1) ne menších sborů, ale sousedících bez ohledu na velikost

Ad bod 2) ne „členy výboru ze svého středu neformálně, vyvolí místní společenství“, o tom, jak to bude konkrétně je třeba diskutovat a najít vhodné řešení pro konkrétní nový sbor

Ad bod 3) jak to bude s běžnými opravami a údržbou nemovitostí a majetku je třeba se dohodnout (těžko to bude starost jenom těch společenství, o tom jaké budou mít povinnosti, prostředky a pravomoci je třeba diskutovat)

Ad bod 4) nechceme vytvářet „výbory“ (spíše se přikláníme třeba k pojmu „kostelní, možná farní, společenství“, zda a jak budou formalizována je věc diskuse; nechceme, aby klíč pro hlasování byl stanoven shora; chceme si ho sami jako nový sbor vytvářet

Ad bod 5) určitě ne; je to samostatný sbor a sboru do složení staršovstva SV nemluví (není důvod, aby nový sbor byl znevýhodňován proti stávajícím)

Ad bod 6) jak to bude se SS necháváme k úvaze

Ad bod 7) proč Regionální sbor? Byl by to „regionální sbor ABC“ vedle „farní sbor ABC“, pokud je třeba rozlišit sbory podle územní působnosti

Ad body 8 – 11) souhlasíme, pokud jde o zachování současné praxe (detailněji jsme se tím zatím nezabývali)

Ad bod 12) finance jsou sborové, zda a jakou částkou budou disponovat jednotlivá společenství uvnitř sboru je věcí dohody

Ad bod 13) platby do PF a repartice provádí každý samostatný sbor, ať je farní nebo regionální (to je jen územní určení, nic jiného)

Pozn. Návrh neobsahuje řešení záležitostí majetku a hospodaření

SHRNUTÍ: nový relativně velký sbor, vytvořený dohodou několika sousedících sborů, je plnohodnotný současným farním sborům a nepodléhá ve své činnosti více než ony seniorátnímu výboru/seniorátním výborům. Má stejná práva a povinnosti. Pravidla svého fungování si vytvoří na základě vzájemné diskuse dle své situace, nikoliv přizpůsobováním se pravidlům stanoveným „shora“. A to tím spíše, že nyní by šlo o realizaci pilotního projektu, a navíc je pravděpodobné, že prvotně dohodnutá pravidla se budou na základě nových zkušeností nějakou dobu upravovat. Je samozřejmě možné, že na základě zkušeností více takových nových regionálních sborů, vzniknou v budoucnu obecná pravidla pro jejich fungování.

V současnosti o návrhu jednala staršovstva a sborová shromáždění. Zatím nedošlo k vzájemným setkáním se strmilovskými. Převažuje skepse a rozpaky. Setkání jsou plánována.

Za předsednictvo konventu

Michal Kitta, předseda

V Jindřichově Hradci, dne 30. března 2023.